

В. А. Литвиненко,
м. Київ,
vv.lytvynenko@kubg.edu.ua

Ю. В. Нечваль,
м. Київ,
yvnechval.fpsrso23m@kubg.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОПИСОВОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ МЕТОДОМ МНЕМОТЕХНІКИ

Постановка наукової проблеми. Формування описового мовлення є важливим етапом у розвитку комунікативних здібностей дитини, оскільки воно забезпечує здатність передавати інформацію, описувати явища та об'єкти навколишнього світу. Для дітей молодшого шкільного віку з ООП цей процес буває ускладненим через мовленнєві, когнітивні та психомоторні порушення. Традиційні методи навчання не завжди ефективні у таких випадках, а тому постає необхідність у пошуку альтернативних підходів. Одним із таких методів є мнемотехніка. Однак, застосування мнемотехніки потребує додаткового наукового вивчення для визначення її ефективності та оптимальних методик впровадження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідники І. Абрамова, О. Білюк, А. Колупаєва, К. Поправкіна, Л. Савчук та ін. обґрунтовують виняткову необхідність мовленнєвого розвитку дітей з ООП; М. Зіганов, Л. Кашуба, І. Семенчук, В. Старостенко, Г. Чепурний та ін. виокремлюють метод мнемотехніки і наголошують на тому, що саме мнемотехніка має великий потенціал для розвитку зв'язного мовлення у учнів з ООП.

Мета роботи - вивчення особливостей формування описового мовлення у дітей молодшого шкільного віку з ООП за допомогою методу мнемотехніки, а також визначення її впливу на покращення мовленнєвих навичок таких дітей.

Завдання: провести аналіз наукової літератури з питань розвитку мовлення у дітей з ООП та здійснити вивчення мнемотехнічних прийомів. Розглянути ефективність використання мнемотехнічних прийомів для формування описового мовлення у дітей з особливими потребами.

Виклад основного матеріалу. Формування мовленнєвих навичок є одним із ключових аспектів розвитку дитини, особливо у молодшому шкільному віці, коли відбувається активний процес засвоєння мови та комунікативних вмінь. Описове мовлення — це важлива складова мовленнєвої діяльності, яка дозволяє дітям передавати свої думки, почуття, а також описувати навколишній світ. Проте у дітей з особливими освітніми потребами,

формування таких навичок часто ускладнене через когнітивні, сенсорні та моторні порушення.

І. Абрамова зазначає, що термін «дитина з особливими освітніми потребами» витісняє з широкого вживання терміни «аномальна дитина», «дитина з порушеннями у розвитку», «дитина з відхиленнями у розвитку» та спеціальні терміни, що їх конкретизують [1, с. 15-18]. Логічно обґрунтованим є визначення, яке дає В. Маланчій: «новий термін закріплює зміщення акцентів у характеристиці цих дітей з недоліків, порушень, відхилень від норми до фіксації їх потреб у особливих умовах та засобах освіти. Він підкреслює відповідальність суспільства за виявлення та реалізацію цих потреб» [2, с. 62].

Мнемотехніка — система прийомів, що полегшує запам'ятовування та відтворення інформації через створення асоціацій, візуальних образів й символів. Даний метод включає різноманітні техніки, які допомагають дітям запам'ятовувати та організовувати інформацію. Наприклад, асоціативне запам'ятовування дозволяє створювати зв'язки між новими знаннями та вже відомими, що робить процес навчання більш зрозумілим і природним. Візуалізація інформації у вигляді образів або малюнків полегшує її засвоєння, оскільки візуальні елементи легше запам'ятовуються. Окрім того, метод локусів, що полягає у прив'язці інформації до знайомих місць або об'єктів у просторі, допомагає дітям ефективніше відтворювати вивчене.

Використання мнемотехнічних прийомів у роботі з дітьми з особливими потребами сприяє розвитку їхнього мислення та мовлення, полегшуючи процес засвоєння мовленнєвих структур, зокрема в сфері описового мовлення.

Висновки. Теоретичні засади мнемотехніки доводять, що систематичне використання її прийомів сприяє розвитку когнітивних функцій і мовленнєвих навичок, що є особливо важливим для дітей з ООП, які стикаються з труднощами в процесі навчання. Таким чином, інтеграція мнемотехнічних методів у навчальні програми є ключовим чинником у поліпшенні описового мовлення та загального мовленнєвого розвитку таких дітей, що відкриває нові перспективи в корекційній педагогіці.

Список використаних джерел

1. Абрамова І. В. Освіта дітей з обмеженими можливостями здоров'я: проблеми, пошуки, рішення. *Педагогічна освіта і наука*. 2019. № 11. С.15-18.
2. Маланчій В. М. Організація роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. *Початкова школа*. 2019. № 4. С. 62-63.